

Nr 225.

Av herr **Kilbom m. fl.**, *angående processkommissionens verksamhet.*

Redan vid föregående års riksdag fäste jag genom en i ämnet väckt motion riksdagens uppmärksamhet på det för varje år alltmer framträdande högst besynnerliga, för att ej säga skandallösa sätt, varpå processkommissionens verksamhet hittills bedrivits. I nämnda motion framlade jag en sammanfattning av kommissionens historia och påvisade, att kommissionens uppdrag, enligt riksdagens direktiv vid beviljande av anslag första gången, endast innefattade att undersöka och framlägga de allmänna grunderna för en *blivande* rättegångsreform, och att detta uppdrag år 1911 beräknades kunna fullgöras under 2 à 3 år. Tillika påpekade jag, huru kommissionen alltmer avvikit från riksdagens ursprungliga anvisningar och självrådigt tagit sig för att vidga arbetsramen och göra utredningen mera omfattande än riksdagen önskat, så att den kom att framstå mera som ett fullständigt processlagsförslag än som en redogörelse för huvudprinciperna, varpå ett *blivande* lagstiftningsarbete kunde efter allmän diskussion grundas. Otvetydiga beviset härför var, att i stället för beräknade 2 à 3 år hade kommissionen dittills använt 11 år för sitt arbete. I närvarande stund har kommissionen offrat fulla tolv år därpå, utan att tillnärmelsevis uppgift ännu kan erhållas, när arbetet skall bliva avslutat.

Vad jag emellertid genom min vid förra året väckta motion främst ville förekomma var det då av regeringen, tydligen efter initiativ av kommissionen, framlagda förslaget att ytterligare frångå ursprungliga planen och låta kommissionen utarbета fullständiga förslag med lagtext till domstolsförfattning och straffprocess. En dylik omläggning motsatte jag mig på det bestämdaste. Av årets statsverksproposition finner jag nu, att kommissionen tvungits till reträtt och att frångå sin misslyckade plan från föregående år. Det är med tillfredsställelse jag annoterar justitieministerns uttalande, att kommissionen kommer att avgiva sitt betänkande i ett sammanhang, innefattande såväl domstolsorganisationen och straffprocessen som civilprocessen. Likaledes kan jag framföra min tacksamhet till justitieministern för hans i statsverkspropositionen avgivna löfte, att det skall tillses, att kommissionens betänkande ej göres mera omfattande än av nödiga hänsyn påkallas. Jag önskar, att detta löfte infrias även av kommande justitieministrar och att verklig och ingående kontroll hålles över kommissionen, vilket ju visat sig vara nödigt. Ty kom-

missionen omgiver sig med sådan hemlighetsfullhet, att bland såväl lekmän som jurister förtroendet för densamma snart är alldeles försvunnet.

Men även dess kompetens att föra arbetet till ett lyckligt slut börjar allvarligen ifrågasättas. Jag kan härutinnan erinra om den diskussion, som i höstas fördes vid stadsdomarnas föreningsmöte, där, efter ett föredrag av en utav kommissionens medlemmar, från framstående domarehåll framfördes den allvarligaste förkastelsedom över den lilla del av kommissionens förslag, som då blev offentliggjord. Och jag vill rörande samma sak hänvisa till en artikel i höstas uti en daglig stockholmsstidning, däri en framstående stadsdomare, f. d. ledamot av riksdagens första kammare, bestämt förklarade, att kommissionens samtliga ordinarie ledamöter med undantag av ordföranden voro inkompetenta att kunna framlägga ett tillfredsställande förslag till grunder för processreformen.

Det är med dylika uttalanden från kompetent juristhåll givet, att en lekman måste ställa sig synnerligen undersam, huruvida det finnes någon förnuftig idé att låta kommissionen fortsätta med sitt säkerligen föga fruktbringande arbete.

Bäst vore därför, att kommissionens arbete snarast möjligt bragtes till avslutning och att de för andra ändamål så väl behövlige statsmedlen finge en bättre användning. Helst skulle jag därför vilja yrka avslag å hela det begärda anslaget till kommissionen. Då emellertid justitieministern nu utlovat tillse, att arbetet skall begränsas till sin omfattning och påskyndas, samt enligt vad framgår av redogörelsen resultatet av arbetet bör, om sådant sker, kunna föreligga inom detta års utgång, vill jag ej nu yrka helt avslag. Dock anser jag det vore tillfyllest, att anslag ges blott för senare delen av detta år.

På grund av det anförda få vi alltså hemställa,

att riksdagen måtte, med avslag å kungl. propositionen i denna del, för fortsatt uppehållande av processkommissionens verksamhet för senare halvåret 1924 anvisa dels ett extra reservationsanslag å 45,000 kronor, dels ock för beredande av dyrtidstillägg motsvarande ersättning till processkommissionens personal för samma halvår ett extra förslagsanslag å 2,250 kr.

samt att riksdagen vid beviljande av dessa anslag måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t framföra önskemålet att kommissionens verksamhet snarast bringas till slut och att resultatet av dess verksamhet i de delar, som äro fullbordade, måtte framläggas för offentlig granskning.

Stockholm den 21 januari 1924.

K. Kilbom.

Rob. Samuelsson.

Verner Karlsson.

H. Molander.

A. Spångberg.

V. Herou.